

Для розрахунків узято дані за 13 періодів з 2002 до 2014 рр. Побудована двофакторна регресійна модель є достовірною за критерієм Фішера, який склав 99,27 і значною мірою перевищив табличне значення 3,8. Рівняння лінійної залежності засвідчує, що зі збільшенням обсягів капітальних інвестицій сума витрат на інноваційну діяльність зростає, причому цей зв'язок є відносно значимим, про що говорить наближення показника достовірності апроксимації $R^2 = 0,9$ до 1.

Отже, можемо зробити висновок, що в Україні інноваційна діяльність підприємств значно залежить від динаміки капітальних інвестицій. І якщо у 2015 р. останні зросли до 251154 млн грн, то варто очікувати, що прогнозне значення витрат на фінансування інновацій також зросте і досягне відмітки у 11145 млн грн. Однак у такої залежності є і зворотний бік, оскільки в країні зі слабкою економікою, що постійно перебуває у стані політичної нестабільності, а протягом останніх кількох років ще й протистоїть військовій агресії, не слід очікувати на позитивну динаміку інвестицій.

Таким чином, майбутнє інновацій на вітчизняних підприємствах залежить від рівня активності інвесторів, у тому числі й іноземних. Тож якщо державна політика передбачає такий напрямок, як стимулювання інноваційної діяльності, вона перед цим повинна забезпечити формування сприятливого інвестиційного клімату з метою залучення достатнього обсягу фінансування. При цьому важливо, щоб ці кошти були спрямовані не просто на підтримку життєдіяльності підприємств, а саме на їх розширене відтворення із залученням інноваційних технологій і розробок.

Література

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/oper_new.html

Шепелева Олена Михайлівна,

студентка 5 курсу Київського національного торговельно-економічного університету.

Shep_elena@ukr.net

Мельник Вікторія Володимирівна,

к.е.н., ст. викладач кафедри економіки та фінансів підприємства

Київського національного торговельно-економічного університету,

victoryetual@rambler.ru

РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

РОЛЬ ИННОВАЦИЙ В ОБЕСПЕЧЕНИИ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

THE ROLE OF INNOVATION FOR THE COMPETITIVENESS OF DOMESTIC ENTERPRISES

Анотація. У статті розглянуто стан інноваційного розвитку економіки України, визначено ступінь інтеграції вітчизняних та зарубіжних підприємств в інноваційну діяльність та досліджено взаємозв'язок інновацій і конкурентоспроможності підприємства.

Аннотация. В статье рассмотрено состояние инновационного развития экономики Украины, определена степень интеграции отечественных и зарубежных предприятий в инновационную деятельность и исследована взаимосвязь инноваций и конкурентоспособности предприятия.

Abstract. The article reviews the state of innovation development of the national economy of Ukraine, determined the degree of integration of domestic and foreign enterprises in innovation and explored the relationship of innovation and competitiveness.

В сучасних умовах розвитку світової економіки дослідження впливу інновацій на рівень конкурентоспроможності підприємств набувають усе більшої актуальності. Кожне підприємство в процесі свого функціонування прагне до удосконалення процесів виробництва та підвищення ефективності здійснення господарсько-економічної діяльності, що призводить до збільшення конкурентоспроможності підприємства. Конкурентними перевагами, як правило, володіють не всі підприємства, а лише ті, які підтримують високу інтенсивність інноваційної діяльності, постійно оновлюючи бізнес, що певною мірою дозволяє швидко та оперативно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі. Таким чином, на сучасному етапі світового економічного розвитку головною ознакою конкурентоспроможності стає її інноваційність, тобто здатність системи до безперервного розвитку, оновлення та змін діяльності на основі засвоєння нововведень.

Основним завданням дослідження є оцінка інновацій підприємств, як визначального фактору їх конкурентоспроможності.

Сьогодні інновації стають ключовим чинником розвитку для більшості підприємств, тому багато науковців досліджують вплив інноваційних процесів на поліпшення виробничо-

господарського потенціалу підприємств та економічного стану країни загалом. Зокрема, тему конкурентоспроможності підприємств на основі інновацій вивчали такі науковці, як І. Алексєєва, В. Амітана, Б. Буркинського, О. Виноградової, А. Дагаєва, П. Друкера, Б. Йонсона, Дж. М. Кейнса, О. Кузьміна, А. Кучерової, В. Гейця, К. Маркса.

Інноваційна діяльність підприємства та рівень його конкурентоспроможності є взаємопов'язаними, адже процесі здійснення господарської діяльності інновація виступає причиною, а конкурентоспроможність — наслідком.

На думку М. Сторпера, «для підтримки конкуренції на високому рівні необхідно виробляти не тільки продукти, які б коштували дешевше, ніж продукти фірм-конкурентів, а й продукти, які б відрізнялися вищою інноваційністю характеристик» [1, с. 254]. Існують два шляхи отримання конкурентних переваг: зниження ціни продуктів чи послуг і підвищення якості. За економічними законами відомо, що в ринкових умовах зниження ціни можливе лише до певного рівня, який визначається точкою беззбитковості, в іншому випадку такі дії призведуть до негативного економічного ефекту та втрати вже існуючої частки ринку або конкурентних позицій підприємства. Саме тому необхідно постійно вдосконалювати технічні, економічні, ергономічні та маркетингові показники продукції та переходити до інноваційного розвитку промислового сектора економіки, покращуючи при цьому якість продукції.

При створенні конкурентних переваг важливим етапом є виділення двох основних видів інновацій, які відображено на рис. 1.

Проте інновації потребують відповідного поєднання міжфірмового, міжгалузевого, національного суперництва та співпраці, адже здатність компанії здійснювати інноваційну діяльність залежить значною мірою від достатнього рівня суперництва та впливу зовнішніх ефектів інноваційних кластерів, до яких належить підприємство. Досить часто, в той же час, прослідковується взаємозалежність кооперації іноземних і вітчизняних підприємств з успішним веденням бізнесу та утримання позиції лідера на відповідному ринку. Це пояснюється тим, що у процесі своєї співпраці підприємства здійснюють обмін досвідом, знаннями, генерують інновації.

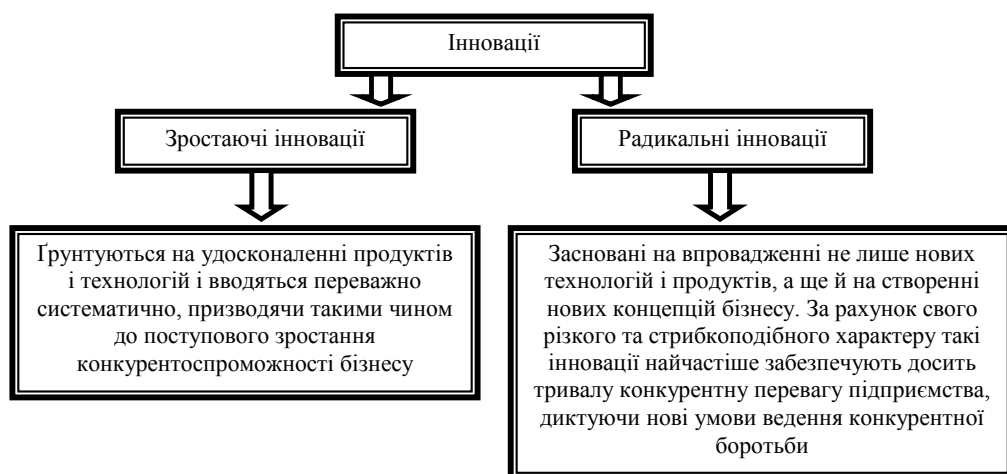

Рис. 1. Види інновацій

Країнами-лідерами по впровадженню інновацій є Швейцарія, Великобританія, Швеція та Фінляндія (рис. 2). Україна займає 65-у позицію.

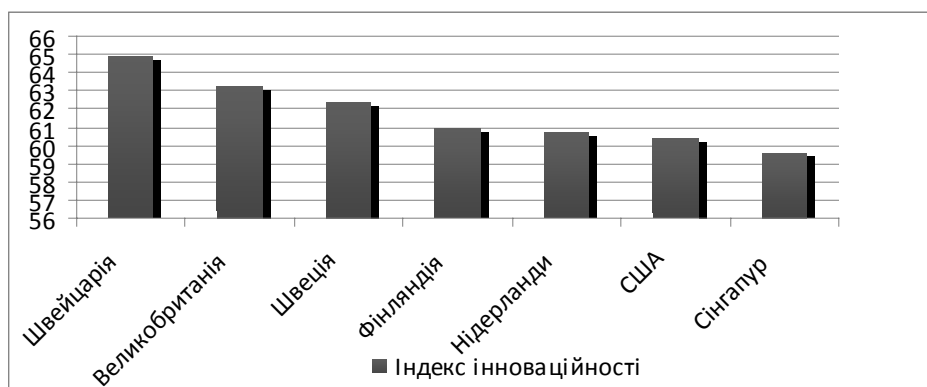

Рис. 2. Країни лідери за індексом інноваційності за 2015 р. [4]

Нині Україна в рейтингу індексу глобальної конкурентоспроможності займає 79 позицію [3]. Цей індекс формують більше 100 змінних, які становлять три основні групи субіндексів: «Основні вимоги», «Підсилювачі продуктивності», «Інновації та фактори вдосконалення». Динаміка зміни позиції України має такий вигляд:

- 2012—2013 рр. (із 144 країн) — 73 місце,
- 2013—2014 рр. (із 148 країн) — 84 місце,
- 2014—2015 рр. (із 144 країн) — 76 місце,
- 2015—2016 рр. (із 140 країн) — 79 місце.

Причиною такого становища є, практично, відсутність належних умов для ефективного здійснення інноваційної діяльності. Основними перешкодами є фактори фінансового, політичного, правового, організаційного характеру, які постають на шляху здійснення безперервного та ефективного го інноваційного розвитку підприємств.

Для вирішення існуючих проблем і забезпечення успішної реалізації інновацій на вітчизняних підприємствах необхідно здійснити [2, с. 168]:

- упорядкування та вдосконалення законодавства України, що регламентує діяльність інноваційного підприємництва та адаптацію нормативно-правової бази інноваційної діяльності до принципів і норм Європейського Союзу;
- формування та розвиток діяльності системи виробничо-технологічного забезпечення, сертифікації і просування розробок;
- сприяння відновленню функціонування патентних підрозділів на підприємствах державної форми власності;
- ефективний розвиток і використання власного науково-технічного потенціалу;
- оптимальне поєднання інтересів розробників, виробників продукції та інвесторів, визнання об'єктів інтелектуальної власності джерелом доходів.
- підвищення оплати праці працівників освіти і науки;
- створення нових підрозділів з питань охорони інтелектуальної власності та удосконалення і спрощення процедури експертизи та реєстрації інноваційних структур і їх проектів.

Отже, на сучасному етапі розвитку України важливим є аналіз діяльності вітчизняних підприємств із метою виявлення внутрішнього потенціалу розвитку, можливостей і шляхів застосування інновацій, а саме зменшення обсягу неусувного виробничого браку, підвищення продуктивності устаткування на основі його модернізації та впровадження розробок науково-технічного прогресу, пошук шляхів прискорення оборотності оборотного капіталу, оптимізація витрат виробництва. Інноваційні процеси забезпечать успішну діяльність підприємств України, що, у свою чергу, сприятиме економічному зростанню, підвищенню конкурентоспроможності підприємств і добробуту громадян, здійсненню державою ефективної соціальної політики, наближенню її до європейських стандартів.

Література

1. Арутюнян С.С. Інноваційна складова нової моделі економічного розвитку України у посткризовий період / С.С. Арутюнян, Р.Р. Арутюнян // Вісник національного університету «Львівська політехніка». — 2010. — № 691. — С. 253—257
2. Бжуска Я. Інноваційні моделі бізнесу // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». — 2008. — № 628. — С. 29—35.
3. Богма О.С., Болдуєва О.В. Роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки // Вісник Запорізького національного університету. — №3 (7). — 2010. — С. 166—170.
4. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/
5. Проект «Стратегії інноваційного розвитку України на 2010—2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/doccatalog/document?id=48722>.

Штирхун Христина Ігорівна,
аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Чернігівського національного технологічного університету
khrystyna.shtyrkhun@gmail.com

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ РЫНКА ОРГАНИЧЕСКОЙ ПРОДУКЦИИ В УКРАИНЕ